

Kế hoạch bài dạy

PHƯƠNG THỨC THANH TOÁN

Thời gian thực hiện : 30 phút

I. MỤC TIÊU

1. Năng lực

- Hiểu được các phương thức thanh toán hàng hóa khác nhau (tiền mặt, thẻ tín dụng, thẻ ghi nợ...).
- Biết tính toán số tiền thừa, thiếu khi thanh toán.
- Biết tính nhẩm đơn giản để kiểm tra số tiền trên hóa đơn và tự tin lên tiếng khi người bán tính nhầm số tiền cần phải trả lại.

2. Phẩm chất

- Học sinh biết kiểm tra hóa đơn, tính toán tiền thừa/thiếu một cách chính xác và trung thực báo lại khi người bán tính nhầm.
- Biết không gian đổi trong mua bán, không cố tình giữ lại tiền thừa không đúng.
- Có trách nhiệm với hành vi thanh toán của bản thân, biết tự kiểm tra và chịu trách nhiệm nếu chi tiêu sai hoặc làm mất tiền.
- Thận trọng trong tính toán và sử dụng tiền bạc.
- Biết cách diễn đạt ý kiến rõ ràng và lịch sự khi phát hiện sai sót trong thanh toán.
- Dám lên tiếng để bảo vệ quyền lợi chính đáng của mình.

II. CHUẨN BỊ

1. Giáo viên

- Nội dung bài giảng, phiếu học tập, bảng phụ hoặc slide trình chiếu.
- Hình ảnh, video, tranh minh họa về các mệnh giá tiền

2. Học sinh

- Chuẩn bị đồ dùng học tập (vở ghi, bút, phiếu học tập nếu có).

III. TIẾN TRÌNH DẠY HỌC

1. Khởi động (5 phút)

- GV hỏi cả lớp: “Khi đi siêu thị, cửa hàng, hay tiệm tạp hóa... các em có bao giờ đi cùng bố mẹ ra quầy thanh toán chưa?” “Lúc đó, bố mẹ em trả tiền bằng cách nào?”

→ Gọi 3–4 học sinh phát biểu (có thể trả lời: đưa tiền mặt, bố mẹ quẹt thẻ, mẹ dùng điện thoại quét mã...).

- GV dẫn dắt: “**Các em thấy đấy, ngày nay có rất nhiều cách khác nhau để chúng ta thanh toán khi mua đồ. Vậy các cách thanh toán đó là gì? Làm sao để biết mình trả đúng hay bị thiếu/thừa tiền? Và nếu người bán tính sai thì em cần làm gì? Chúng ta cùng tìm hiểu trong bài học hôm nay nhé: PHƯƠNG THỨC THANH TOÁN!**”

2. Hình thành kiến thức (20 phút)

Hoạt động 1: Phương thức thanh toán là gì?

Giới thiệu trò chơi "Ai trả cách nào?"

- Giáo viên nói: "Cô có 4 cách thanh toán mà người lớn hay dùng khi đi mua sắm. Nhiệm vụ của các em là xem mỗi người trong tình huống dưới đây đã dùng cách nào để trả tiền nhé!"
- Giáo viên chuẩn bị 4 hình ảnh hoặc đọc 4 tình huống ngắn. Ví dụ:
 1. Bạn An đi nhà sách, rút ví lấy ra 1 tờ 20.000 đồng để mua quyển vở.
 2. Bố của Bình đi siêu thị, đưa cho nhân viên 1 chiếc thẻ nhựa màu xanh để quét.
 3. Mẹ của Lan mua đồ online và nhấn "thanh toán bằng ví điện tử" trên điện thoại.
 4. Cô của Dũng mua quần áo, dùng thẻ tín dụng của ngân hàng, trả tiền rồi sẽ trả lại cho ngân hàng sau.
- Giáo viên treo bảng/chiếu màn hình 4 tên phương thức thanh toán:
 - a. Tiền mặt
 - b. Thẻ ghi nợ
 - c. Thẻ tín dụng
 - d. Thanh toán điện tử
- Học sinh giơ thẻ lựa chọn (giấy/đáp án a, b, c, d) hoặc chỉ tay/giơ bảng con theo đáp án tương ứng.

→ Giáo viên tổng kết lại từng phương thức và giải thích ngắn cho học sinh hiểu thêm (dùng ngôn ngữ gần gũi, ví dụ kèm theo).

"Cô sẽ đưa ra một món hàng và số tiền khách trả. Nhiệm vụ của các em là tính xem người bán cần trả lại bao nhiêu tiền thừa hoặc người mua cần đưa thêm bao nhiêu tiền thiếu."

Hoạt động 2: Tính toán số tiền thừa, thiếu khi thanh toán

- GV phổ biến luật chơi trò chơi: "Thừa hay Thiếu – Ai tính nhanh hơn?"
- GV nói: "Cô sẽ đưa ra một món hàng và số tiền khách trả. Nhiệm vụ của các em là tính xem người bán cần trả lại bao nhiêu tiền thừa hoặc người mua cần đưa thêm bao nhiêu tiền thiếu."

- Chia lớp thành các nhóm 3–4 học sinh.
- Giáo viên rút ngẫu nhiên 1 thẻ món hàng + 1 thẻ tiền và đọc to:
 - Ví dụ: "Quyển vở giá 7.000 đồng, khách đưa 10.000 đồng" → Học sinh tính tiền thừa.
 - Ví dụ: "Bánh mì giá 12.000 đồng, khách đưa 10.000 đồng" → Học sinh tính tiền thiếu.
- Các nhóm viết đáp án vào bảng con và giơ lên.
- Nhóm trả lời đúng nhanh nhất được 1 điểm.
- Giáo viên tổng kết công thức:
 - Tiền thừa = Số tiền đưa – Giá hàng (nếu số tiền đưa > giá hàng).
 - Tiền thiếu = Giá hàng – Số tiền đưa (nếu số tiền đưa < giá hàng).
- Cho thêm 1–2 ví dụ để cả lớp cùng nhắm và trả lời nhanh.
- GV tổng kết:

+ Số tiền thừa: Khi em đưa nhiều tiền hơn giá hàng, người bán sẽ trả lại phần dư.

Tiền thừa = Số tiền đưa - Giá hàng.

Ví dụ: Quyển vở 7.000 đồng, em đưa 10.000 đồng

→ Tiền thừa = 10.000 đồng - 7.000 đồng = 3.000 đồng.

+ Số tiền thiếu: Khi em đưa ít tiền hơn giá hàng, em cần đưa thêm.

Tiền thiếu = Giá hàng - Số tiền đưa.

Ví dụ: Bánh mì 12.000 đồng, em đưa 10.000 đồng

→ Tiền thiếu = 12.000 đồng - 10.000 đồng = 2.000 đồng.

Hoạt động 3: Kiểm tra hóa đơn

- GV đặt vấn đề: “Hôm nay các em sẽ làm thám tử để kiểm tra hóa đơn mua hàng. Chúng ta sẽ xem hóa đơn có đúng không, và nếu sai thì nói lại thế nào cho lịch sự.”

- Giáo viên chia lớp thành **nhóm 3–4 học sinh**.

- Mỗi nhóm nhận **1 hóa đơn mẫu** (mỗi loại khác nhau để tránh chép).

- Nhóm thực hiện:

- Cộng giá các món hàng.
- So sánh với tổng ghi trên hóa đơn.
- Tính số tiền thừa (nếu có).
- Đánh dấu chỗ sai (nếu phát hiện).

- GV nhận xét và kết luận:

- Hóa đơn là tờ giấy ghi giá hàng, số tiền em trả, và tiền thừa (nếu có).
- Cách kiểm tra: Xem giá trên hóa đơn có đúng với giá món hàng không. Tính nhẩm: Cộng giá các món, trừ số tiền em đưa để xem tiền thừa đúng không. Ví dụ: Mua kẹo 5.000 đồng, bánh 7.000 đồng, đưa 20.000 đồng. Tổng giá: 5.000 đồng + 7.000 đồng = 12.000 đồng. Tiền thừa: 20.000 đồng - 12.000 đồng = 8.000 đồng.
 - Nếu người bán trả thiếu (ví dụ: chỉ trả 5.000 đồng), em cần lịch sự nói: "Cháu đưa 20.000 đồng, tổng giá là 12.000 đồng, cháu nghĩ cháu được trả lại 8.000 đồng ạ."
- Luôn nhìn kỹ hóa đơn hoặc hỏi người bán để chắc chắn về số tiền thanh toán!

3. Luyện tập – Củng cố (5 phút)

Chọn cách thanh toán: Em hãy đọc từng tình huống dưới đây và viết hình thức thanh toán phù hợp. Em có thể chọn nhiều hơn một cách cho mỗi tình huống.

Hình minh họa: mỗi tình huống có nhân vật và địa điểm mua sắm.

1. Lan đi mua đồ dùng học tập ở hiệu sách, hết 120.000 đồng.

☞ Hình thức thanh toán phù hợp:

2. Mẹ của Mai mua quần áo ở cửa hàng, giá 2.000.000 đồng.

☞ Hình thức thanh toán phù hợp:

3. Ông bà của Thành (70 tuổi) đi chợ mua rau và thịt.

☞ Hình thức thanh toán phù hợp:

4. Bác của Thịnh ở Hà Nội đặt mua bộ xoong nồi từ người bán ở TP. Hồ Chí Minh.

☞ Hình thức thanh toán phù hợp:

5. Chú của Nam mua một chiếc ô tô, giá 900.000.000 đồng.

☞ Hình thức thanh toán phù hợp:

Gợi ý hình thức thanh toán có thể sử dụng: Tiền mặt; Chuyển khoản ngân hàng; Quét mã QR ; Dùng thẻ ngân hàng; Thanh toán qua ví điện tử